

گردآورده: الهام و ثوقی فر

موضوع: نوروز در نگاه اسلام

نوروز به معنای روز نو است و در اصطلاح رایج این مرزوبوم به نخستین روز فروردین و رسیدن آفتاب به برج حمل و آغاز بهار، نوروز گفته می شود. برای این روز در میان ایرانیان و برخی اقوام و کشورهای دیگر آداب و رسومی وجود دارد. احادیثی که در منابع روایی درباره این روز آمده اند با صرف نظر از سند آنها، به لحاظ محتوا متعارض هستند. برخی آن را تأیید و برخی نفی کرده اند. گفتمانی است برخی از سنت های خوب آن در شماراموری است که اسلام به صورت کلی بر آنها تأکید دارد؛ مانند نظافت و خانه تکانی. نیکوکاری؛ کمک به نیازمندان به ویژه خویشان و بستگان. توجه به سالمندان. مهر و محبت به یکدیگر. صله رحم و دیدوبازید دوستان که بسا از این طریق کینه های دیرین زدوده می شوند و نیز از سنت های خوب آن روی آوردن به پاکی طهارت معنوی است که مومنان با رفتن به قبرستان ها و اماکن مذهبی و زیارتگاه ها به ذکر و دعا می پردازند و دعای >یا مقلب القلوب و الابصار یا مدبر اللیل و النهار و یا محول الحول و الاحوال حول حالنا الی احسن احوال< ورد زبانشان است. امام باقر (ع) فرمود: صله رحم موجب پاکی اعمال و رشد دارایی و دفع بلا و آسانی حساب و تاخیر اجل می شود

اشاره :

به مناسبت فرارسیدن سال جدید شمسی و ایام عید نوروز نیم نگاهی به سخنان مقام معظم رهبری حضرت آیت الله العظمی خامنه ای که در سالهای گذشته ایراد فرمودند: به مبلغان گرمای تقلم می شود.

انتخاب انسان و مبارکی نوروز:

خداوند ان شالله سال جدید را بر همه شما دوستان ، برادران و خواهران و همچنین بر خانواده ها و کسانتان مبارک کند. امیدواریم که سال جدید انشالله برای همه

نشدنی و سخت بگیریم: نه خدای متعال بینات را در مقابل همه قرار داده (ذلک ان لم یکن ربک مهلک القرى بظلم واهلها غافلون) این جور نیست که اگر ما وسیله هدایت در اختیار نداشته باشیم و احیاناً حرکتمان درست نبود. خدای متعال ما را مواخذه کند یا عذاب کند یا چه چه کند: نه وسیله هدایت را هم خدای متعال در اختیار می گذارند. البته مواردی هم هست که از این قاعده کلی استثنا است. لیکن عادتاً این جوری است: هدایت الهی

همت مسلمان: دستیابی به بهترینها:

در این دعایی که در آغاز هر سال، در هنگام تحویل همه می خوانیم این فقره جالب توجه است که می فرماید: (حول حالنا الی احسن الحال). غمی فرماید ما را به روز نیکی در حال نیکی برسان: به پروردگار عرض می کند ما را به بهترین حالها، به بهترین روزها، به بهترین وضعیها برسان. همت والای انسان مسلمان همین است که در همه عرصه ها به بهترینها دست پیدا کند.

نوروز یعنی توجه به خداوند:

نوروز برای ملت ما، امروز عبارت است از: اولاً: توجه توجه مردم به خدا. اول تحویل سال که می شود. مردم دعا می خوانند. (یا محول الحول و الاحوال) می گویند. آغاز سال را با یاد خدا شروع می کنند. این ارزش است. ثانیاً نوروز را بانه ای دید باز دید و رفع کدورتها و کینه ها و محبت به یکدیگر قرار می دهند. این همان برادری و عطف اسلامی و همان صله رحم اسلام است. بسیار خوب است ضمناً نوروز را بانه ای برای زیارت اعتاب مقدسه قرار می دهند: به مشهد مسافرت اوقات عید نوروز بوده است- این بسیار خوب است.

ایجاد تحول در خود شرط نوروز:

حال اگر شما می خواهید روز اول فروردین را هم برای خودتان روز نو و نوروز قرار دهید. شرط دارد. شرطش این است که کاری کنید و حرکتی انجام دهید. حادثه ای بیافریند. آن حادثه در کجاست؟ در درون خود شما! (یا مقلب القلوب و الابصار یا مدبر اللیل و النهار یا محول الحول و الاحوال حول حالنا الی احسن الحال) اگر حال خود را عوض کردید. اگر توانستید گویا توانستید خود را در درخشان تر کنید. حقیقتاً برای شما نوروز است. اگر توانستید پیام انقلاب پیام پیامبران پیام امام بزرگوار و پیام

خونهای مطهر بهترین جوانان این ملت را - که در این راه ریخته شده است به دل خودتان منتقل کنید. برای شما نوروز است.

دعای برای بشر و انسانیت:

در دعای تحویل سال از خدای متعال درخواست می کنیم که حال ما را به بهترین حالات برگرداند. هر جا که باشیم و هر چه نیکویی در حال ما باشد. نیکوتر از آن هم هست. ما از خداوند متعال در این دعا درخواست می کنیم که حال ما را به بهترین حالات برساند. این در خواست مخصوص حال شخصی نیست بلکه درباره کسان خود ملت خود و در یک دایره وسیعتر درباره بشر و انسانیت است. **فرصتی برای تحول درونی:** تحویل سال جدید شمسی که با نوعی تحول در عالم طبیعت مصادف می باشد. فرصتی است تا انسان به تحول درونی و اصلاح امور روحی و معنوی و فکری و مادی خود بپردازد. این دعای شریفی که به ما تعلیم داده اند تا در آغاز سال بخوانیم درس همین تحول است در این دعا از خدای متعال درخواست می کنیم که در حال وضیعت روحی و نفسانی ما. تحول و دگرگونی مبارکی را ایجاد کند. ایجاد تحول کار خداست. اما ما موظفیم که برای این تحول در درون و در زندگی خود و در جهان اقدام و تلاش کنیم و همت بگذاریم. **محتوای دینی در حوادث زندگی:**

عید نوروز که یک عید الظاهر غیر دینی است. عید ملی است جنبه دینی و یاد اوری دینی ندارد اگرچه حالا در بعضی از روایات دارد که (النوروز من ایامنا) از روزهای ماست- حالا غمی دانیم چقدر این روایات اعتباری و استحکام سندی دارد- اما محتوای دینی در همه حوادث زندگی انسان وجود دارد. از جمله در این عید. خوشبختانه مردم ما توجه دارند. دعا میخوانند. ذکر می گویند. در مشاهد مشرفه شرکت میکنند. حتی کسانی که به شهر ها و مراکزی می روند. که الظاهر مشاهد مشرفه معروف هم ندارند. آنها اگر امامزاده ای پیدا شود. مثلاً فرض کنید عید به شیراز میروند ساعت تحویل را در شاهچراغ میروند. این یک عادت بسیار پسندیده ای است در بین مردم ما. هر چه بتوان محتوای دینی را در همه حوادث زندگی و پدیده های زندگی افزایش داد این به نفع ماست.

محتوای دینی در حوادث:

عید نوروز که یک عید علی الظاهر غیر دینی است، عید ملی است جنبه دینی و یادآوری دینی ندارد؛ اگرچه حالا در بعضی از روایات دارد که (النوروز من ایامنا) از روزهای ماست - حالا غمی دانیم چقدر این روایات اعتبار و استحکام سندی دارد - اما محتوای دینی در همه حوادث زندگی انسان وجود دارد: از جمله در این عید. خوشبختانه مردم ما توجه دارند. دعا می خوانند ذکر می گویند. در مشاهد مشرفه شرکت می کنند: حتی کسانی که به شهرها و مراکزی می روند. که علی الظاهر مشاهد مشرفه معروف هم ندارند. آنجا اگر امامزاده ای پیدا شود ساعت تحویل راحتما نوبت امامزاده می گذرانند اگر مثلا فرض کنید عید را به شیراز می روند: ساعت تحویل سال در شاهچراغ می روند: این یا عادت بسیار خوب است در بین مردم ما. هرچه بتوان محتوای دینی را در همه حوادث زندگی و پدیده های زندگی افزایش داد این به نفع ماست. **روز اظهار عبودیت:** عید نوروز یک عید شرقی و حامل ارزشهای برجسته و ممتازی است در واقع عید نوروز یک نماد است: نماد نوآوری و طراوت و جوانی نشاط. همچنین نماد مهربانی و محبت به یکدیگر. سرکشی برادران از یکدیگر. محبت خانواده های خویشاوند به یکدیگر. محکم کردن روابط دوستی و مهربانی میان دوستان. اشنایان و دودن کینه ها: چون بهار مظهر طراوت است. مظهر نشاط است و همه این معانی در واقع در بهار وجود دارد این یک امتیاز است برای ملت های ما که نوروز را آغاز سال نو خودشان قرار دادند: مبدا تاریخ قرار دادند. به خاطر اینکه حامل این معانی برجسته است: این جشن یک جشن ملی است: جزو اعیاد دینی نیست: لکن از سوی بزرگان شرع مقدس ما هم: نوروز مورد تایید قرار گرفته. ما روایات متعددی داریم که در آنها نوروز تجلیل شده و روز نوروز گرامی داشته شده. این موجب شده است که نوروز وسیله ای بشود برای اظهار عبودیت انسانها در مقابل پروردگار و تواضع ما در مقابل پروردگار. در واقع فرصتی است برای اینکه انسان دل خود را با یاد خدا هم طراوت ببخشید.

روز به وقوع پیوستن اتفاقی بزرگ:

نوروز یعنی روز نو. در روایات ما - بخصوص همان روایت معروف (معلى بن خنيس) - به این نکته توجه شده است. معلى بن خنيس که یکی از روات برجسته اصحاب است و به نظر ما (ثقه) است جزو شخصیت های برجسته و صاحب راز خاندان پیغمبر محسوب میشود. او در کنار امام صادق علیه الصلاه والسلام زندگی خود را گذرانده و بعد هم به شهادت

رسیده است. معلى بن خنيس - با این خصوصیات - خدمت حضرت می رود: اتفاقا روز (نوروز) بوده است - در تعبیّرات عربی (نوروز) را تعریب می کنند و (نیزوز) می گویند حضرت به او می فرماید (آندری ما النیزوز)؟ آیا می دانی نوروز چیست؟ بعضی خیال می کنند که حضرت در این روایت. تاریخ بیان کرده است! که در این روز: هبوط آدم اتفاق افتاد قضیه نوح اتفاق افتاد. ولایت امیر المومنین (ع) اتفاق افتاد و چه وجه. برداشت من از این روایت. این نیست. من این طوری می فهمم که حضرت (روز نو) را معنا می کنند. منظور این است. امروز را مردم (نوروز) گذاشته اند. یعنی روز نو! روز نو یعنی چه؟ همه روزهای خدا مثل هم است: کدام روز می تواند (نو) باشد؟ شرط دارد. روزی که در آن اتفاق بزرگی افتاده باشد. نوروز است. روزی که شما در آن بتوانید اتفاق بزرگی را محقق کنید. نوروز است - بعد خود حضرت مثال می زنند و میفرمایند: آن روزی که جناب آدم و حوا. پا بر روی زمین گذاشتند نوروز بود. برای بنی آدم و نوع بشر: روز نوبی بود. روزی که حضرت نوح - بعد از طوفان عالم گیر - کشتی خود را به ساحل نجات رساند نوروز است. روز نوبی است. و داستان تازه ای در زندگی بشر آغاز شده است. روزی که قرآن بر پیغمبر نازل شده روز نوبی برای بشریت است - حقیقت قضیه همین است: روزی که قرآن برای بشر نازل می شود. مقطعی در تاریخ است برای انسانها روز نو است - روزی هم که امیر المومنین (ع) به ولایت انتخاب شد روز نو است. اینها همه (نوروز) است چه از لحاظ تاریخ شمسی. با اول ماه (حمل) مطابق باشد یا نباشد. این نیست که حضرت بخواهند بفرمایند که این قضایا. روز اول (حمل) - روز اول فروردین - اتفاق بیفتد. روز نو و (نوروز) است **بزرگترین سر حرکت تکاملی انسان:** چه اول فروردین چه هر روز دیگری از اوقات سال باشد: مادر دعای آغاز تحویل. از خدای متعال می خواهیم که حلالان را به بهترین حال برگرداند. در طول ماه مبارک رمضان هم از خدای متعال خواستیم که (اللهم غیر سو حالنا بحسن حالک). بدیها و ناهنجاریهای حال ما. منش ما. زندگی ما و روح و جسم ما را به برکت خیر و رحمت محضی که در وجود توست تبدیل کن. این تغییر و تحول یکی از بزرگترین اسرار حرکت تکاملی انسان است اسلام مارا به آن امر کرده و دستور داده است. مخصوص کسان خاصی

هم نیست. مبدا کسی خیال کند که تغییر حال. از آن کسانی است که طبق معیارهای اسلامی. دچار بد حالی اند! حتی کسانی که حال و اخلاق نیکی دارند چون بهترین نیستند. از خدا می خواهند که به سمت بهترین حرکت کنند ما هرکه هستیم هرچا هستیم و در هر مرتبه ای از دانش. معرفت. کمال و اخلاق انسانی قرار داریم باید از خدا بخواهیم که حلالان را نیکوتر کند و ما را به سمت کاملتر شدن پیش ببرد. این جا سوال پیش می آید. که (نشانه و جهت این کامل شدن چیست و چگونه می شود که انسان حالش بهتر می گردد و به سمت کاملتر شدن پیش می رود؟) من دو عنوان را به عنوان نشانه به شما عزیزان عرض می کنم. این دو نشانه. عبارت است از سازش و آشتی با خدا و سازش و آشتی با مردم. ما هرچا هستیم و هرکیفیت حالی که داریم باید به سمت انس و آشتی کردن با خدای متعال پیش برویم. یعنی گناهان را در رفتار خودمان جستجو کنیم. و آثارا کنار بگذاریم. انسان غالبا بدیهای کار خودش را نمی شناسد. به عبارت دیگر. حب نفس نمی گذارد که ما به نواقص و عیوب خودمان آشنا شویم پس باید اول این نواقص و عیوب را جستجو کنیم و بشناسیم و با برطرف کردن آنها خودمان را به خدا نزدیک سازیم. به تعبیر من با خدا اشتی کنیم. سپس اشتی با مردم صفا با مردم وفا با مردم. نیک رفتاری با مردم و نیکوکاری با مردم را - یعنی با همه قشرها: مخصوصا با کسانی که ضعیفند: چه ضعیف از لحاظ جسمی چه ضعیف از لحاظ مالی چه از لحاظ موقعیت اجتماعی و چه ضعیف از لحاظ ندانستن راه و چاه زندگی - سرلوحه رفتار خود قرار دهیم. در برابر هر کس که قرار میگیریم. مخصوصا اگر ضعیف باشد به تصحیح رفتارمان با او بپردازیم و سعی مان این باشد که با مردم خوب و پندگان خدا. حالت اشتی پیدا کنیم. اگر در این جهت پیش برویم و خودمان را لحظه به لحظه پیراسته نکنیم. آن وقت تحویل حال به احسن حال انجام گرفته. است غمی گویم که بهترین خواهیم داشت. اما ان شاء الله به سمت (بهترین) حرکت خواهیم کرد.

منبع: کتاب مبلغان شماره 175. مفاتیح الحیاة